

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВАЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА
ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС

«АГРАРНЕ ПРАВО»

Освітній ступінь	Спеціальність	Навчальні групи	Курс та семестр
Бакалавр	081 Право	<i>ЮД-241, ЮД-242, ЮД-243, ЮД-244, ЮД-245, ЮД-246, ЮД-247</i>	2/4

Статус навчальної дисципліни	Кількість кредитів	Форма навчання	Форма контролю
Обов'язкова	3,0	денна	залік

Карпенко Роман Валерійович, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, кандидат юридичних наук, доцент, робочий кабінет №621, тел. 0677610518, karpenkoroma1991@ukr.net, консультації що четверга з 14.00 до 16.00

Опис навчальної дисципліни.

Характеристика дисципліни: обов'язкова

Кількість кредитів: 3

Кількість тем: 7

Загальна кількість годин: 90

Форма індивідуального завдання: наукові фахові статті, тези доповіді, мультимедійні презентації, тести, практичні задачі

Перелік компетентностей, які набуває здобувач вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» є:

навчальна – приватне забезпечення всебічної підготовки шляхом набуття знань щодо специфіки правового регулювання суспільних відносин, що складаються у сфері забезпечення раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, охорони та відновлення природних об'єктів та інших сферах, що складають предмет екологічного права, а також набуття студентами практичних умінь та навичок у сфері тлумачення, реалізації, застосування норм екологічного права;

розвиваюча – засвоєння студентами форм, способів, засобів, прийомів, методів наукового та практично-орієнтованого мислення, пов'язаного із професійно-юридичним опануванням теоретичного та нормативно-правового матеріалу галузі екологічного права;

виховна – приватне забезпечення становлення позитивно орієнтованої особистості шляхом засвоєння ними основних морально-правових ідеалів українського суспільства, підтримання і розвиток у студентів таких позитивних моральних якостей, як справедливість, чуйність, відданість принципам свободи, верховенства права та іншим, нетерпиме ставлення до будь-яких порушень законності, патріотизм, прагнення постійно підвищувати рівень свого професійного, морально-вольового, ділового, особистісного розвитку тощо.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни є доповнення теоретичних знань з правознавства, що дає можливість сформулювати більш повне уявлення про національну правову систему та взаємозв'язку між різними галузями права. Знання з екологічного права мають важливе значення для екологічного, цивільного, кримінального та адміністративного судочинства тощо.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право»

Згідно з вимогами освітньої програми Здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

1) на понятійному рівні: поняття екологічного права комплексної інтегрованої та спеціалізованої галузі права; його предмет, метод, принципи та їх особливості; систему та джерела екологічного права, поняття, класифікацію та особливості екологічних правовідносин, їх елементи; загальні засади екологічної політики й екологічної реформи в Україні; поняття, особливості та класифікацію суб'єктів екологічного права; правовий статус фізичних осіб як суб'єктів екологічного права; правовий статус юридичних осіб як суб'єктів екологічного права; правовий статус, особливості діяльності специфічних

суб'єктів екологічних правовідносин; поняття, сутність, принципи, форми та методи державного регулювання еколого-правових відносин в Україні; систему та правове становище органів, що здійснюють державне регулювання у сфері раціонального використання природних ресурсів в Україні; правове регулювання використання природних ресурсів.

2) на фундаментальному рівні: парадигму та методологію пізнання екологічного права; основні світоглядні ідеї, доктринальні положення науки екологічного права; основні, наріжні загальноприйняті у науці екологічного права наукові ідеї як найвищі форми розвитку наукового вчення про екологічне право;

3) на практично-творчому рівні: - способи та методи орієнтування та пошуку норм екологічного права у системі законодавства України; методику вирішення практичних завдань з екологічного права; методику тлумачення і застосування його норм, в тому числі системно з нормами суміжних галузей права;

вміти:

1) на репродуктивному рівні: відтворювати основні поняття та конструкції екологічного права; вирішувати тести та виконувати індивідуальні завдання;

2) алгоритмічному рівні: застосовувати загальні та спеціальні алгоритми аналізу інститутів екологічного права, самостійно працювати з нормативно-правовими актами;

3) на евристичному рівні: аналізувати положення та інститути екологічного права; визначати зміст певних фактичних відносин у сфері природокористування; давати вірну юридичну кваліфікацію означеним фактичним відносинам; тлумачити чинне законодавство, а так само і локальні нормативні акти; застосовувати чинне законодавство; виступати експертом та консультантом у навчанні інших; розробляти проекти процедурних, процесуальних та інших юридичних документів.

4) на творчому рівні: вичерпно, логічно та творчо викладати інформацію в усній і письмовій формі; ґрунтовно висловлюватися та дискувати, пов'язуючи при цьому теоретичний матеріал з екологічного права із конкретними практичними питаннями регулювання екологічних відносин.

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Спеціальні компетентності:

.СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

Пререквізити. (*Аграрне право, Теорія держави та права», Конституційне право*)

Постреквізити. (*Цивільний процес, Господарське право, Земельне право, Міжнародне приватне право, Право інтелектуальної власності, Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності*)

Програмні результати навчання:

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 7. Скласти та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

Політика курсу («правила гри»).

Всі завдання, передбачені для навчального курсу, мають бути виконані у повному обсязі, невиконане на час проведення семінарського або практичного заняття завдання має бути виконаним до дати проведення екзамену, невиконання або несвоєчасне виконання завдання є підставою для недопущення до складання екзамену.

Пропущенні з будь-яких причин аудиторні заняття мають бути відпрацьовані здобувачем вищої освіти у встановлений для консультацій час. На відпрацювання семінарського чи практичного заняття здобувач вищої освіти готує – виконані письмові завдання та усні відповіді на питання семінарського заняття та на контрольні питання до теми.

Здобувач вищої освіти має дотримуватися академічної доброчесності. Плагіат є недопустимим. Письмова робота, виконана з порушенням правил академічної доброчесності, вважається невиконаною і не зараховується.

В аудиторії здобувач вищої освіти має дотримуватися загальноприйнятих правил поведінки, правил, передбачених Статутом Університету та Контрактом. Користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими приладами при усній чи письмовій відповіді на питання не допускається.

Здобувач вищої освіти має дотримуватися правил поведінки, вимог до зовнішнього вигляду та одягу, встановлених у ДДУВС.

Вимоги викладача.

Для успішного засвоєння навчальної дисципліни «Екологічне право» здобувач вищої освіти має сумлінно ставитися до виконання усіх робіт, передбачених програмою курсу, відвідувати усі види аудиторних занять, включаючи лекції. Здобувач вищої освіти має виконати аудиторні контрольні роботи, індивідуальні завдання та самостійну роботу, успішно скласти залік.

Робота у науковому гуртку кафедри, результатом якої стали надруковані наукові тези, опублікована наукова стаття, конкурсна робота, подана до участі у науковому конкурсі, - оцінюється додатковими балами до самостійної чи індивідуальної роботи або (у випадку отримання максимальної кількості балів за дані види робіт) додатковими балами на залік.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО»

Освітній ступінь *бакалавр*
Спеціальність *081 «Право»*

на **2023 / 2024** навчальний рік

1. Конституція України (із змінами) від 28 червня 1996р. URL: www.rada.gov.ua
2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року. URL: www.rada.gov.ua
3. Водний кодекс України від 6 червня 1995 року. URL: www.rada.gov.ua
4. Кодекс України Про надра від 27 липня 1994 року. URL: www.rada.gov.ua
5. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 року. URL: www.rada.gov.ua
6. Повітряний кодекс України від 4 травня 1993 року URL: www.rada.gov.ua
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення URL: www.rada.gov.ua

акти міжнародного права:

1. «Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» від 25.06.1998 р. // Закон і бізнес. – 2002. Листоп. - № 44.

2. Меморандум між Урядом України і Урядом Республіки Грузія про співробітництво в галузі охорони навколишнього середовища від 13.04.1993 р. // Офіційний вісник України. – 2005. - № 24 (01.07.2005). – Ст. 1384.

закони:

1. Про аквакультуру : Закон України від 18 вересня 2012 р., № 5293-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 43. – Ст. 616.

2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991р. // Відомості ВР України-1991-№ 41.

3. Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 14, ст.97

4. Про екологічну мережу: Закон України від 24.06.2004 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 45, ст.502

5. Про рослинний світ: Закон України від 09.04.1999 р.// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 22-23, ст.198
6. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 21.06.2001 року// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 50, ст.678
7. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 р.// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 34, ст.502
8. Про об'єднання громадян: Закон України від 16 червня 1992р.// ВВР України -1992-№ 34-ст.504
9. Про екологічну дисципліну: Закон України від 9 лютого 1995р. //ВВР України-1995- № 8-ст.54.
10. Про екологічну експертизу Закон України від 9 лютого 1995 року // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 8. - Ст. 54.
11. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 р.(із змінами та доповненнями) //Відомості ВР України.- 2005.- № 2.- ст.38.
12. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18 січня 2001 р. // Відомості ВР України.- 2001.- №15.- ст.7.
13. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 48. - Ст. 650.
14. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27 лютого 1991р. //Відомості ВР України-1991-№ 16 - ст. 198; 1992 № 13. ст.177; № 37 ст.541.
15. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України //ВВРУ України - 1992 р - №13-ст 178; №37-ст 543; 1996 р - №13-ст 11.

підзаконні акти:

1. Положення Про Державне агентство водних ресурсів України: Указ Президента України від 13 квітня 2011 року № URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/453/2011>
2. Про Концепцію розвитку водного господарства України. Постанова Верховної Ради України від 14 січня 2000 року // Офіційний вісник України. - 2000. - № 5.- Ст. 146.
3. Про затвердження Порядку справляння збору за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 липня 1998 року № 1012 // Офіційний вісник України. - 1998. - № 27. - Ст. 997.
4. Про затвердження Порядку справляння компенсації за добування (збирання) видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України: Наказ Мінекобезпеки України від 14.06.1999 № 129 URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0421-99>
5. Про порядок ведення державного земельного кадастру: Постанова Кабінет Міністрів України від 12.01.1993 № 15. URL::

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/15-93-п>

6. Положення про порядок ведення державного кадастру тваринного світу: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 листопада 1994 р. № 772. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/772-94-п>

7. Про Положення про Міністерство надзвичайних ситуацій України: Указ Президента України від 06.04.2011 № 402/201. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/402/2011>

8. Про Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України: Указ Президента України від 13.04.2011 № 452/2011 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/452/2011>

9. Про затвердження Положення про обласні управління лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України: Наказ Мінагрополітики України від 21.03.2012 № 134 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0729-12>

10. Про затвердження Положення про органи рибохорони Державного агентства рибного господарства України: Наказ Мінагрополітики України від 19.01.2012 № 26 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0379-12>

11. Про затвердження Основних напрямів державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 р. № 188/98-ВР // Відомості Верховної Ради України.- 1998.- № 38-39.- ст.248.

12. Про Концепцію розвитку водного господарства України. Постанова Верховної Ради України від 14 січня 2000 року // Офіційний вісник України. - 2000. - № 5.- Ст. 146.

Підручники:

1. Андрейцев В.І. Екологічне право: підручник. К.:Вентурі, 2015. – 616 с.

2. Андрейцев В.І. Екологічне право: Особлива частина: підручник. К.: Істина, 2015. 580 с.

3. Аграрне, земельне та екологічне право України. Особлива частина. Під ред. проф. О.О. Погрібного. Х.: ООО Одісей, 2019. – 480 с.

4. Екологічне право України. Академічний курс: підручник для студ. вищих навч. закл. / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького; Київський ун-т права / Юрій Сергійович Шемшученко (заг.ред.). 2-ге вид. К. : Юридична думка, 2018. 720с.

5. Кобецька Н.Р. Екологічне право України. Підручник. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Київ. Видавництво: Юрінком Інтер, 2018. 352 с.

6. Бойчук Ю.Д., Шульга М.В. та ін. Основи екології та екологічного права: Навчальний посібник: - 2-ге вид., випр. і доп. - Суми: ВТД «Університетська книга»; К.: Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2015. 368 с.

7. Екологічне право ЄС: Програма Tacis Європейського Союзу в Україні. — К. : ІМВ КНУ імені Тараса Шевченка, 2014. 158с.

8. Білявський Г.О. та ін. - Основи екології: Підручник / Г.О. Білявський, Р.С. Фурдуй, І.Ю. Костіков.-2-ге вид.- К.: Либідь, 2015.- 408 с.

9. Костицький В.В. Економіко-правовий механізм природокористування та охорони навколишнього природного середовища. Розділ 9 // Екологічне право України. Академічний курс: Підручн. – 2-ге вид. / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: ТОВ Видавництво Юридична думка, 2015. – 460 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Балюк Т. І. Екологічне право України (Конспект лекцій у схемах) (Загальна і Особлива частини). К.: Атіка, 2016. 484 с.

Бевзенко В. М. Адміністративно-земельне право України : навч. посіб. / В. М. Бевзенко. Київ : Алерта, 2015. 180 с.

2. Екологія та екологічне право: [навч. посібник] / Р.А. Кизима (ред.). — Вид. 2-ге, допов. Т.: Підручники і посібники, 2019. 334с.

3. Екологічне законодавство України: стан та перспективи розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 13-14 грудня 2017 р. / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого; НДІ держ. будівництва та місцевого самоврядування АПРН України; Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Харківській області / Ю.П. Битяк (ред.) Х.: Право, 2018. 184с.

4. Екологічне право України. Загальна частина [Текст] : навч. посіб. / [І.В. Бригадир, В.А. Зуєв, О.М. Шуміло; за ред.: О.М. Шуміло]; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2015. 291 с.

5. Екологічне право України. Особлива частина [Текст] : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл. / О.М. Шуміло, В.А. Зуєв, І.В. Бригадир та ін.] ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. К.: Центр учбової літератури, 2015. 431 с.

6. Екологічне право України. Особлива частина : навч. посіб. / [О. М. Шуміло, І. В. Бригадир, В. А. Зуєв та ін.] ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2014. 386 с.

7. Ільків Н.В. Екологічне право у діяльності органів внутрішніх справ України: навч.- практ. посібник / Львівський держ. ун-т внутрішніх справ — Л. : ЛьвДУВС, 2017.144с.

8. Екологічне право: навч. посіб. / І.Б. Мачуська; ДВНЗ Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. К.: КНЕУ, 2019. 301 с.

9. Екологічне право в малюнках і схемах для всіх / С.В. Разметаєв (ред.). — Х.: Харківська обл. орг. Всеукраїнської екологічної ліги, 2014. 46с.

10. Екологічне право : підруч. [для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / за ред . А. П. Гетьмана. Х. : Право, 2015. 432 с.

11. Екологічне право України. Акад. курс : підруч. – [2-ге вид.] / за заг. ред . Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ «Вид-во «Юрид. думка», 2018. –720 с.

12. Екологічне право України : підруч. [для студ. вищ. навч. закладів] / за ред . І. І. Каракаша. Одеса : Фенікс, 2015. 788 с.

13. Теорія держави і права : підруч. [для студ. юрид. вищ. навч. закл.] / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. Х. : Право, 2016. 368 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики : монографія / Н. Р. Кобецька. – Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2016. – 271 с.
2. Кобецька Н. Р. Договірне регулювання природноресурсових відносин / Н. Р. Кобецька, В. В. Семків // Договір як універсальна форма правового регулювання : монографія / за заг. ред. В. А. Васильєвої. – Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2016. – С. 334–351.
3. Кобецька Н. Р. Кримінально-правова політика у галузі злочинів проти довкілля: проблеми та сучасні тенденції / Н. Р. Кобецька // Політика у сфері боротьби зі злочинністю України: теоретичні та прикладні проблеми : монографія / за ред. П. Л. Фріса, В. Б. Харченка. – Івано-Франківськ-Харків, 2016. – С. 332-341.
4. Шершун С.М. Еколого-правове регулювання лісокористування в Україні : Автореф. дис. ... канд. юрид.наук : 12.00.06. — К., 2015. – 20 с.
5. Комарницький В.М. Поняття права спеціального природокористування // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ. – 2013. - №1.
6. Комарницький В. Питання співвідношення права власності та права спеціального природокористування Бюлетень Міністерства юстиції України. 2015. №6.
7. Комарницький В. Формування права соціального природокористування: питання визначення. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2015. - №6.
8. Терещенко С.В. Перспективи оновлення правової бази господарського природокористування . Правовое обеспечение рационального использования природных ресурсов в сфере хозяйствования. – 2015. -27 октября - 5 ноября.
9. Овчаренко Р. Економіко-правові проблеми впровадження систем екологічного управління. Правовое обеспечение рационального использования природных ресурсов в сфере хозяйствования. – 2015. -27 октября - 5 ноября.
12. Степура Т. Рибницький ставок – водний об’єкт чи гідропорука // Фонд державного майна. 20 років.
13. Кулинич П. Ф. Правовий режим земель водного фонду // Земельне право України: теорія і практика. 2015. №5-6. С 18-31.
14. Кулініч П. Право постійного землекористування: для кого воно постійне. Юридичний журнал. 2015.- №5.

Інтернет-ресурси

- Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>.
- Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>.
- Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua>.
- Офіційний сайт Держгеокадастру. URL: <https://land.gov.ua/>.
- Професійна правова система «МЕГА-НАУ». URL: <http://www.nau.com.ua>.
- Журнал «Земельний вісник України». URL: <http://zemvisnuk.com.ua/>.

Земельна спілка України. URL: <http://zsu.org.ua>.

Міжнародна благодійна організація «Екологія. Право. Людина». URL: [https:// epl.org.ua/](https://epl.org.ua/).

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbu>